

Asia: VN/33115/2025

Hallituksen esitysluonnos merenkulun ympäristönsuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta sekä MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ympäristöministeriö kiittää lausuntopyynnöstä koskien hallituksen esitysluonnosta merenkulun ympäristönsuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta sekä MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi.

Aluspäästömaksu

Ympäristöministeriö yhtyy liikenne- ja viestintäministeriön näkemykseen, että esityksessä ehdotettu aluspäästömaksua koskeva sääntely voi vähentää päästöjä ja sillä voi siten olla ympäristön kannalta positiivinen vaikutus. Yhdessä direktiivin myötä tehostuvan alusten päästövalvonnan kanssa tehdyt päästöt tulevat suuremmalla todennäköisyydellä havaituiksi, jolla myös voi olla positiivinen ympäristövaikutus.

Ministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että 14 luvun 2 §:n 1 momentti on vaikeasti luettava useiden pykäläviittausten vuoksi. Lisäksi mainitussa säännöksessä viitataan saman luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin maksuihin, kun pitäisi kenties viitata pykälissä tarkoitettuihin päästökieltoihin. Esityksessä jää hieman epäselväksi, kuuluvatko huviveneet joltain osin soveltamisalaan. Perusteluissa sivuilla 55 ja 60 puhutaan maksuista huviveneiden osalta, mutta 1 §:n mukaan huviveneet olisi suljettu päästömaksun ulkopuolelle.

Ministeriö kiinnittää huomiota myös korkeaan kynnykseen siltä osin, milloin kauttakulussa oleville ulkomaisille aluksille voidaan määrätä päästömaksu. Ulkomaisten alusten osalta maksu voidaan määrätä vain, jos päästöistä aiheutuu Suomen rantaviivalle tai siihen liittyville eduille taikka Suomen aluemerien tai talousvyöhykkeen luonnonvarojen huomattavaa vahinkoa tai sen vaaraa. Ympäristöministeriö ehdottaa, että perusteluissa avattaisiin esimerkkien avulla, millaisen päästön voidaan katsoa aiheuttavan huomattavaa vahinkoa tai sen vaaraa etenkin, jos asiasta on olemassa vakiintunutta kansainvälistä oikeuskäytäntöä.

Muut aluspäästädirektiivistä johtuvat muutokset

Päästöjä koskevat säännökset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädösteknisenä muutoksena kirjoitettavan auki merenkulun ympäristönsuojelulain veteen meneviä päästöjä koskevat kiellot ja rajoitukset, kun voimassa oleva laki viittaa alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn yleissopimuksen eli niin kutsutun MARPOL-yleissopimuksen määräyksiin.

Ympäristöministeriö pitää erittäin hyvänä ja selkeyttävänä, että päästökieltoja koskevia säännöksiä on kirjoitettu auki ja määritelmiä (esim. käsitelty käymäläjätevesi ja polaariset vesialueet) tuotu lisää merenkulun ympäristönsuojelulakiin. Tämä lisää olennaisesti paikoin hyvin teknisen ja yksityiskohtaisen sääntelyn ymmärrettävyyttä.

MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen muutokset

-

Muut ehdotukset

Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota esityksen terminologiaan koskien jätteitä. Terminologiaa olisi hyvä pyrkiä yhtenäistämään jätelainsäädännön kanssa. Merenkulun ympäristönsuojelulaissa ja lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä käytetään termejä ”kiinteä jäte” ja ”ruokajäte”, joita kansallinen jätesääntely ei tunnista. Ruokajätteestä käytetään jätelainsäädännössä joko termiä biojäte tai elintarvikejäte ja nämä termit ovat suhteellisen vakiintuneita. Kiinteän jätteen määritelmän mukaan kiinteään jätteeseen eivät kuulu tuoreet kalat ja niiden osat, jotka on saatu matkan aikana harjoitetun kalastuksen seurauksena tai sellaisen kalanviljelyn seurauksena. Kohdalla ilmeisesti tarkoitetaan kaloja ja niiden osia, joita ei aiota käyttää elintarvikkeena. Tämä olisi hyvä selventää määritelmässä.

Damski Juhani
Ympäristöministeriö

Parviainen Milka
Ympäristöministeriö